

YU ISSN 0350-185x
UDK 808

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКОХРВАТСКИ ЈЕЗИК

ЈУЖНОСЛОВЕНСКИ ФИЛОЛОГ

XLIV

У р е ђ и в а ч к и о д б о р :

*др Тајјана Бајић-Ивић, др Даринка Горићан-Прежк, др Прена Грицкај, др Милка
Ивић, др Павле Ивић, др Радослав Кайић, Блазје Конески, др Тине Лојар,
др Александар Младеновић, др Асим Пецо, др Мићар Пешкић, др Живојин
Спанојчић, др Драго Ђујић*

Г л а в н и у р е д н и к :
МИЛКА ИВИЋ

Б Е О Г Р А Д
1 9 8 8

PRVI JUGOSLOVENSKI NAUČNI SKUP O ETIMOLOGIJI

U Zagrebu je 4. i 5. juna 1987. godine, pod pokroviteljstvom Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, a u organizaciji njenog Razreda za filološke znanosti, održan *Prvi jugoslavenski znanstveni skup o etimologiji*.¹

U ime domaćina Skup je otvorio Milan Moguš, a zatim je Vojmir Vinja podneo uvodno izlaganje *Etimologija danas*, u kome se osvrnuo na savremeni trenutak evropske etimološke nauke poredeći ga sa jugoslovenskom situacijom — dok je većina evropskih jezika etimološki davno obrađena, te se njihovi naučnici danas bave teorijom etimologisanja ili izradom, na osnovu već postojeće građe, novih rečnika po modernim teorijskim principima, kod nas su, iako se situacija razlikuje od jezika do jezika, mnogi osnovni problemi još uvek nerešeni.

Zatim je skup nastavio sa radom u četiri sesije — pre i posle podne svakoga dana pročitano je po šest-sedam radova. Za njima je obično sledila diskusija u kojoj su uzimali reč ne samo učesnici skupa ili neko od predsedavajućih dotičnoj sesiji, već i nekoliko gostiju-posmatrača koji su imali relevantne primedbe.

Kako je to bio prvi jugoslovenski skup ove vrste, tematika mu nije bila uže određena niti ograničena. Na poziv za učešće upućen svim lingvističkim centrima u našoj zemlji odazvalo se tridesetak autora različitih profila (njih nekoliko nisu prisustvovali skupu iako su prijavili radove).

Prvoga dana pre podne pročitani su sledeći radovi: Miroslav Kravar, *Etimologija i leksički sastav jezika*; Pavao Tekavčić, *Aspekti etimoloških istraživanja u studiju istroromanskih govora*; Olivera Jašar-Nasteva, *Etimološki proučavanja na makedonskiot rečnički material (problemi i metodi)*; Metka Furlan, *Etimologija in besedotvorje*; Aleksandar Loma, *Etimologija pojedine reči i etimološka rekonstrukcija delova prajezičkog teksta*; Vladimir Skračić, *Reambulacija Skokovih toponima na otocima sjeverne Dalmacije*, a popodne: Idriz Ajeti, *Stanje i zadaci etimoloških proučavanja albanskog jezika danas*;

---

¹ Aktivnost JAZU vezana za etimologiju ogleda se, pre svega, u izdavačkoj delatnosti: osim posthumnog štampanja Skokovog *Etimologijskog rječnika hrvatskoga ili srpskoga jezika I—IV* sada već davnih 1971—1974, tu su i dva novija izdanja: *Zbornik u čast P. Skoku o stotoj obljetnici rođenja (1881—1956)*, Djela JAZU, Razred za filologiju knj. 59, Zagreb 1985, sa sedamdeset priloga domaćih i stranih etimologa, i Vojmir Vinja, *Jadranska fauna. Etimologija i struktura naziva, I—II*, Djela JAZU, Razred za filologiju, knjiga 65, JAZU — Logos, Split 1986.

Valentin Putanec, *Etimologija apelativa, prezimena i etnonima [araman|Laraman; Damir Kalogjera, Pojam „etimološke zablude“ (Eymological fallacy) u engleskoj lingvistici; August Kovačec, Neki problemi istrorumunjske etimologije; Milka Jauk-Pinhak, Nirukta — stara indijska etimologija; Mislav Ježić, O odnosu između etimologije i kontekstualne analize značenja u vedološkoj i poredbenoj interpretaciji vedskog teksta. Drugoga dana pročitani su sledeći radovi: pre podne, Zvezdana Pavlović, Leksičke i onomastičke paralele izvedene iz korena MĀK-; Ljubica Stankovska, Za etimologijata na ojkonomot Bitola; Danijel Alerić, O imenima imoiskoga pritoka rijeke Neretve; Mijo Lončarić, Toponim Medimurje|Medimorje; Nada Vajs, Etimološke naznake u Akademijinu rječniku; Marko Snoj, Kako v etimologiji povećati verjetnost — prikaz na primeru psl. *pōlchъ „strah, vznemirjenje“; Goran Filipi, Talasozoomimi Slovenskog primorja; Alojz Jembrih, Ivan Sigismund Popović kao etimolog, a posle podne: Muhamed Nezirović, Neki romanizmi i njihovi etimoni u muslimanskoj epskoj poeziji; Vera Gerersdorfer, Etimologije franačkog ratnog poklika Mont(j)orie! u svetlu novih istraživanja; Milorad Arsenijević, O nekim manje poznatim pozajmljenicama iz romanskih jezika u našem jeziku; Karlo Budor, Leksikotvorbeni horonimi, etnici i ktetici (Španjolska, Španjolac, Španjolski . . .) kao, etimologijski i semantički problem; Maslina Katušić, Nekoliko „marangunskih“ termina između etimologije i pučke etimologije²; Jasna Vlajić-Popović, O nekim pseudogrecizmima u srpskohrvatskom jeziku i Milivoj Telečan, Prilozi ispitiivanju romanskih aloglotskih elemenata u čakavskom urbanom govoru grada Splita. Nisu pročitani sledeći radovi: Šefki Sejdiu, Raspava o jednoj etimologiji (metodološki pristup); Smiljka Malinar, Etimologija i pseudoetimologija kod autora talijanskog Duocenta; Petar Hr. Ilievski, Doprinos linearnih B tekstova za grčku i indoevropsku etimologiju; Alenka Šivic-Dular, Med ljudsko in znanstveno etimologijo.*

Kao što se vidi iz ovih naslova, radi se o autorima različitih struka i interesovanja. Neki od njih govorili su o etimologiji samo u okviru izvesnih opštelingvističkih razmatranja (Kravar, Kalogjera) ili prikaza stanja i problema u etimološkim proučavanjima pojedinih jezika (Tekavčić i Kovačec, Jašar-Nasteva, Ajeti) ili pak povodom nekih svojih drugih, najvećim delom onomastičkih istraživanja (Skračić, Putanec, Pavlović, Stankovska, Alerić, Lončarić). Svaki od pročitanih onomastičkih radova bio je predmet diskusije, povod za neka glasna razmišljanja ili zanimljive napomene. Pored ovih, najveću pažnju privukla su izlaganja koja su se bavila konkretnim etimološkim problemima u pojedinim jezicima (Filipi, Nezirović, Gerersdorfer, Arsenijević, Katušić, Vlajić-Popović, Telečan), odnosno ona koja su neke teorijske probleme duboko razradila na primerima konkretnih jezika — po nama, upravo ova poslednja čine vrhunске domete ovoga skupa (Furlan, Loma, Ježić, Snoj).

Najzad, skrenuli bismo pažnju na prilog Nade Vajs, *Etimološke naznake u Akademijinu rječniku*, koji se od referata koje je teško svrstati u ijednu od gorepomenutih grupa, izdvaja ne samo kao metodološki obrazac za ovakvu vrstu sinteza, već i kao neobično korisna, rekli bismo neophodna, dopuna

² O staroj romanskoj terminologiji omiških stolara („maranguna“) koju danas, pod uticajem književnog jezika, potiskuju termini nemačkog porekla.

Rječniku hrvatskoga ili srpskoga jezika koju bi svi serbokroatisti morali imati u vidu prilikom korišćenja tog rečnika.

Na kraju, pošto su pročitani i prodiskutovani svi radovi, V. Vinja se obratio prisutnima završnom reči. On je pozitivno ocenio ono što se u ta dva, dana čulo sa govornice i iz publike i izrazio nadu da će ovaj skup biti prvi ali dovoljni korak ka osnivanju jednog međuakademijskog tela, odbora za etimologiju, koji bi ubuduće redovno organizovao konferencije, već od narednog puta sa određenom temom.

Beograd

Jasna Vlajić-Popović